

A könyvtári szekcióülésről

Egyházi Gyűjtemények Konferenciája
Kecskemét, 2023. július 3–5.

Az EKE éves közgyűlésének és konferenciájának vendéglátója idén nyáron a Kecskeméti Református Egyházközség Könyvtára és Levéltára volt. A találkozó, amelyre július 3. és 5. között került sor, rendhagyó volt, mert az EKE azt társszervezeteivel, a MELTE-vel (Magyarországi Egyházi Levéltárosok Egyesülete) és az EME-vel (Egyházi Muzeológusok Egyesülete) közösen szervezte meg, s a három egyesület ugyanott és ugyanakkor tarthatta meg összejövetelét.

A második nap délelőttjén közös konferencián gyűltek össze a résztvevők, a harmadik napon, július 5-én, szerdán, ezzel ellentétben, szakmai délelőttre került sor. Ekkor külön szekcióüléseken találkoztak egymással a könyvtárak, a múzeumok és a levéltárak képviselői. Ez nem egy tematikus délelőtt volt, hanem

arra adott lehetőséget, hogy az előadók bemutassák egy-egy gyűjtemény küzdelmeit, nehézségeit, erőfeszítéseit, de örömeit és sikereit is, amiből mindig lehet tanulni.

Nagy öröm és gazdagodási lehetőség volt ugyanis most is, hogy a délelőtti hét előadásában újra betekintést nyerhettünk egymás munkájába. Az egyesület életében nagy jelentősége van ezeknek a „közösbe tett” tapasztalatoknak, nehézségeknek, örömöknök. Megosztásainkon keresztül jó példákat adhatunk egymásnak, biztatjuk és megerősítjük egymást. Arra is kaptunk bátorítást, hogy a tapasztalt, de megküzdött nehézségekről, a megoldott problémákról, az elért sikerekről hallva adott esetben merjünk tanácskéréssel is fordulni egymáshoz.

A szakmai délelőttnek ebben a rövid összefoglaló ismertetésében az elhangzott előadásoknak mindössze néhány olyan részletét szeretném kiemelni, amelyek mindenkit biztathatnak a teljes előadások meghallgatására, illetve újrhallgatására. **Ezek az egyesület youtube csatornáján érhetők el: <https://www.youtube.com/@EgyhaziKonyvtarakEgyesulese>**

A könyvtári szekció **szerda délelőtti együttlétén**, amelynek a Református Internátus díszterme adott helyet, az első előadó a Kecskeméti Református Egyházközség Könyvtárának és Levéltárának képviselőiben házigazdánk, **Bán Magdolna** könyvtárvezető volt. Előadásának címére utalva: *Ami összeköt minket: Egy gyülekezeti könyvtár jelene és jövője* megosztotta a jelenlévőkkel, hogy hónapok óta azon dolgozik, hogy itt most, ezen a találkozón mindenkit összekössön. Elmondta, hogy lassan körvonalazódott csak számára, hogy mit is szeretne a résztvevőkkel a kecskeméti gyűjteményekkel kapcsolatban tapasztalatai alapján megosztani, hiszen az előző napon már lehetőség volt egy előzetes ismerkedésre: a konferencia résztvevői meglátogathatták és megtekinthették a Könyvtarat, a Levéltarat és a Ráday Múzeumot.

Amit előadásában Bán Magdolna elsősorban kiemelt és hangsúlyozott, az a bátor döntések, odaadó szolgálat és nyitott, párbeszédre kész együttműködés nyomán végbemenő változás, újjászületés volt. Ezt szemléltette saját könyvtárának példájával, amely a város legrégibb és egyben első nyilvános könyvtára is, értékes, megtekintésre és megismerésre méltó gyűjteménnyel. Bár figyelemre méltó jogi állománnyal rendelkezve szakkönyvtárnak is tekinthető, ma már inkább gyülekezeti könyvtárnak vallja magát.

A konferencia házigazdája előadásában megosztotta a résztvevőkkel azt az utat, amit a negyven évig, úgy mond „Csipkerózsika álmát alvó” könyvtár csekélynek mondható olvasótáborával megtettek. Sőtét, komor helyiségekkel, egy folyamatos átalakító-bővítő-fejlesztői munkának, pályázásoknak, és sok bátor döntésnek köszönhetően minden újjáéledhetett. Bán Magdi célja mindvégig az volt, hogy „amit ő lát ebben a gyűjteményben, azt másoknak is meg kell tudni mutatni”: gyülekezeti tagoknak, munkatársaknak, az egyházmegye lelkészeink, hitoktatóinak.

Arra biztatott mindenkit, hogy minden lehetőséget, ami kínálkozik, ragadjon meg, éljen vele. Bátornak és merésznek kell lenni, mert ha egy lehetőséget elszalasztunk, nem biztos, hogy másik fog jönni. Hangsúlyozta példával illusztrálva azt is, hogy mennyire fontos a kapcsolatépítés, a barátság, a kollegialitás, a közeledés egymás felé, amiből tudunk rendszeresen

Bán Magdolna

Kádárné Zsoldos Edit

építkezni, töltekezni. Megfogalmazta, hogy azt kellene kicsiben is tenni, amit az EKE-ben nagyban próbálunk. Előadásának lezárásaként megvallotta, hogy ha nem kapott volna olyan sokat az EKE-től az elmúlt 20 évben, a konferencia sem szerveződött volna ide. Kifejezte ezért őszinte háláját.

A délelőtti együttlét második előadója a hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Református Gimnáziumot és Szathmáry Kollégiumot képviselő **Kádárné Zsoldos Edit**, igazgatóhelyettes, könyvtáros volt. Ő a *Hódmezővásárhelyi Református Egyházi Gyűjtemény alapításáról* beszélt a konferencia résztvevőinek. Hét évvel ezelőtt kezdődött, nevéhez kötődő program munkájáról és eredményeiről számolt be, amelynek során a három fenntartott iskola intézménye, a parókiái könyvtár, valamint a kollégium könyvtára kialakulhatott. Előadásában Zsoldos Edit – Bán Magdihoz hasonlóan – szintén feltárta azt a sok erőfeszítéssel, sok feldolgozó és átalakító munkával járó, de örömteli felfedezéseket is tartogató utat, amit eddig megtettek, s ami még nem ért véget. Nekik negyven évet kellett helyre tenni, s a tavalyi évben a 0-ig el kellett jutni ahhoz, hogy lehetőségük legyen a „nagyot gondolásra”. Most elérkeztek ahhoz a ponthoz, hogy gyűjtemény és nyilvános magánlevéltár lehetnek, s hogy „pluszban” vannak, és előre mennek.

Oszlanczi Krisztina

Balogné Vida Irén

Violáné Bakonyi Ibolya

Schilde René

A harmadik előadó **Oszlanczi Krisztina**, az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Tittel Pál Könyvtárának főigazgatója volt Egerből. Előadásában úgy mutatta be saját, az EKE-hez frissen csatlakozott könyvtárát, mint *modern könyvtárat barokk környezetben*. Időben távolabbról indult, hogy megmutassa az olykor viharos évtizedeken keresztül vezető utat mérföldkövekkel, nagy megújulásokkal, amelyen haladva végül megérkeztek az EKE-hez, az EKE-be. Beszült a könyvtár névadójáról, Tittel Pálról is, aki egy tudós egri pap, matematikus és csillagász volt, s aki teljes mértékben képviseli könyvtárunk szívét-lelkét, s a szándékot, amit ők is szeretnének képviselni. Előadása végén Krisztina bemutatta munkatársi csapatát, kiemelve közülük Gál Tibor kollégát, a könyvtár főigazgató helyettesét, aki 36 éve oszlopos tagja a könyvtárnak, s akinek szavával zárta a Tittel Pál Könyvtár bemutatását: „A nagy múltú épületben, az egyetemi szellemiséget menyegyzeti freskóival is sugárzó Líceumban a Tittel Pál Könyvtár elkötelezetten, hittel, nyitottan, tervekkel és reményekkel fordul a jövő felé.”

A könyvtári szekció délelőtti együttlétének negyedik előadója **Balogné Vida Irén** könyvtáros, a Tiszántúli Református Egyházkerületi Nagykönyvtár és Teológiai Szakkönyvtár munkatársa volt Debrecenből. Előadásának a *KönyvSERrel: Periodikumok nyilvántartásának modernizálása a Debreceni Református*

tus Kollégium Nagykönyvtárában címet adta. A folyóirat-feldolgozásra láthattunk ötletet is adó jó példát. A megelőző előadásokhoz hasonlóan Irén is egy utat tárt fel a jelenlévők számára mindazokkal a lépésekkel, amelyeket a folyóirat-feldolgozás területén egy hatékonyabb olvasószolgálat érdekében megtettek. 2022-ben egy továbbképzésen való részvételt és különböző előkészületi munkákat követően a könyvtár egész folyóirat-állományára kiterjesztve a SER folyóirat modul teljes bevezetésére került sor. Hangsúlyozta, hogy minden fejlesztésük az olvasókért van. Nekik szeretnének naprakész információkkal szolgálni. Vida Irén abban is kapcsolódott az előtte szólókhoz, hogy a Debreceni Református Kollégium Nagykönyvtárának is vannak még egyéb, hosszú távú tervei.

Az ötödik előadó **Violáné Bakonyi Ibolya**, a Csokonai Vitéz Mihály Református Gimnázium és Kollégium Könyvtárának vezetője volt Csurgóról. Előadását, amelynek az „*Estve siralom... reggel öröm...: Hírek a Csokonaiából*” címet adta, egy Ágh István verssorral kezdte, ami az előtte szólókat hallgatva jutott eszébe, s amelyet saját könyvtára helyzetére is tudott vonatkoztatni: „*kicsi hízót ölünk, kicsi lábásba főzünk, kicsi életet élünk édesem*”... Bakonyi Ibolya kifejezte háláját az EKE vezetőségének megtisztelő felkéréséért, mert a kollégákkal, akik eddig jórészt siralmakat hallhattak tőlük, most örömet is megoszthatott. Könyvtárunk

múltjáról és jelenéről mesélve – amely az első nyilvános könyvtár a megyében, s amely az egyetlen látogatható muzeális gyűjteménnyel rendelkezik –, Ibolya egy iskolai könyvtár alapvető feladatait is fontosnak tartotta megfogalmazni, mert ezen a téren sok sztereotípiával találkozhatunk. Meglátása szerint kultúrák közvetítőnek kell lennie, támogatnia kell a tanulást és a pedagógusok munkáját, meg kell ismertetnie és közvetítenie kell az egész könyvtári rendszer szolgáltatásait. Javítani tudja továbbá a szövegértési eredményeket, amivel hozzájárulhat a tanulók társadalmi eredményességéhez. A jó iskolai könyvtár emellett közösségi térként is funkcionál, segíti az esélyegyenlőség megteremtését és a szociokulturális hátrányok leküzdését. Jövőbeli terveik közül kiemelte a „Csokonai 250”-et, amelynek megvalósításához – történelmi emlékhelyként – támogatásban is részesültek. Ehhez az emlékévhöz egy kiállítás és egy konferencia fog kapcsolódni, valamint a könyvtárról egy prospektus kiadása is, amelyben be tudják majd mutatni a nagykönyvtár kincseit.

Violáné Bakonyi Ibolya előadását **Schilde René** történész, könyvtári munkatárs beszámolója követte Páparól, a Dunántúli Református Egyházkerület Tudományos Gyűjteményeinek Könyvtárából. Előadásában, amelynek a *Petőfi 200: Múlt és jelen találkozása a DRETTY Könyvtárban* címet adta, egy, az idei Petőfi-emlékévben különösen is aktuális, mintakéntű projektet mutatott be. A pápai könyvtárban egy kiállítást valósítottak meg *Én középszerű ember nem leszek – Petőfi arcai* címmel, amely a Petőfi emlékév más kiállításaihoz hasonlóan szintén nem a költő teljes életpályájára, hanem különböző életszakaszaira fókuszált. Pápan a pápai időszakra összpontosítottak, a pápai diák Petőfit igyekeztek bemutatni, aki 18 évesen, fiatal felnőttként érkezett a városba, s egy teljes tanévet töltött ott. Nem annyira közismert arcvonásait kívánták felvillantani, hanem sokkal inkább humorát, műfordítói tevékenységét emelték ki. Schilde René egy Tóth Mátétól kölcsönzött idézettel alátámasztva hangsúlyozta, hogy a kiállításszervezés a könyvtárban bár sajátos kihívás, de időszerű és nagyon fontos feladat: „A könyvtár egy olyan nyitott, sokdimenziós kulturális közösségi tér, amelyben a tartalmak okán találkozások sokasága, a találkozások nyomán pedig értékkeremtés zajlik.” A kiállítás megtervezése során a fiatalokra is gondoltak, őket is igyekeztek megszólítani Petőfi életpéldáján keresztül. Választ keresve arra a kérdésre, hogy sikerült-e elérni célkitűzéseiket, meg tudott-e valósulni e kiállításon keresztül könyvtárakban a múlt és a jelen találkozása, s meg tudták-e szólítani a fiatalokat is, René többek között egy református lelkész hittanosa nevében is megfogalmazott blogbejegyzését emelte ki: „A kiállításon találtunk egy ab-

Bálint Ágnes

lakot a múltra, kinyitottuk és nem áporodott dohszag csapott meg minket és a gyerekeket, hanem a múlt sok erővel teli szele, s a valahová, valakihez, közösséghez és életlátáshoz tartozás illata.”

Az éves közgyűlés és konferencia **szerdai napjának** szakmai délelőttjét az EKE elnöke, **Bálint Ágnes** zárta *A stratégiai munkacsoport beszámolójával*. Ez a múlt elnöki ciklusban megalapult munkacsoport a saját könyvtárak problémáin felülkerekedve, a kudarcokat, befutott projekteket is megbeszélve, a közös gondolkodásnak, nagyobb távlatban gondolkodásnak, nagyot gondolni merésnek, s egy közös jövőkép kialakításának lett a helye eszmecserékkel, vitákkal, ötletekkel. A koronavírus járvány is megerősítette a szükségességét, amelynek során meg lehetett tanulni az online együttműködést. A munkacsoport fontosnak tartja a gyűjteményekben meglévő tudás megosztását, s annak közvetítését az EKE-ben, valamint szakmánk és tevékenységünk nagyobb, jobb társadalmi megbecsülésének szorgalmazását, előmozdítását. Igyekszik olyan fórum lenni, ahol elért és el nem ért célokról egyaránt nyíltan lehet beszélni, s azokat közkinccsé is lehet tenni.